

Bijeenkomst Afsluitdijk over duurzame energie – Den Oever

Verslag van de bijeenkomst van 20 juni 2017

Rijkswaterstaat organiseerde op 20 juni 2017 vanaf 19.30 uur een rondetafelgesprek voor bewoners in het kantoor aan de Sluiskolkade 8, Den Oever. Het gesprek ging over de opgave voor een energieneutrale Afsluitdijk en was een vervolg op de stakeholdersbijeenkomst van 8 juni in Kornwerderzand. In die bijeenkomst was afgesproken de situatie rond Den Oever verder te verdiepen.

Voor Rijkswaterstaat zijn aanwezig Lukas Meursing, Gerbrand Naeff en deskundigen Pieter Vlaar (energie), Patrick Bakelaar (ecologie), Martijn Noordermeer (ruimtelijk ontwerp). Voor de gemeente Hollands Kroon neemt Marco Kerssens deel. De lijst met deelnemers vanuit het gebied is bijgevoegd. Na een voorstelrondje zijn vier thema's besproken, is een aangepast ontwerp tot stand gekomen en van een beoordeling voorzien. Tot slot zijn afspraken gemaakt over het vervolg.

1. Energie

Vragen die de vorige keer waren gesteld gingen over nut en noodzaak van de zonnevelden, de afname van stroom, mogelijke alternatieve bronnen en de duurzaamheid van zonne-energie.

Pieter Vlaar gaat op deze vragen in. Kort samengevat stelt hij dat een hele stabiele nieuwe aansluiting op het net wordt aangelegd speciaal voor de pompen. Die heeft ruim voldoende capaciteit om ook de pieken van de zonne-velden als retourstroom af te nemen. De gebruikspieken van de pompen zullen grotendeels op een ander moment liggen dan met de zonnevelden wordt opgewekt. Het is dus altijd nodig om te salderen. Op momenten dat er gepompt wordt als de zon schijnt dan wordt de opgewekte stroom wel direct door de pompen gebruikt. Vermindering van pieken op het net kan in principe door batterijen voor opslag in te zetten of andere vormen van een smart-grid. Dat is echter toekomstmuziek. Met de huidige kennis zijn panelen duurzaam en telkens vaker worden eisen gesteld aan de leverancier over recycling aan het einde van de levensduur van circa 25 tot 30 jaar. Goede alternatieven voor zonnevelden ziet Pieter niet. Ook zijn er op de Afsluitdijk niet voldoende alternatieve locaties te vinden. Panelen op water zijn in een testfase. Wel kansrijk in de toekomst, maar nu nog niet operationeel voor grootschalige opwekking.

Lukas Meursing vult aan dat de hoge waterstand van 1998 voor Rijkswaterstaat een wake up call was. Het is echt nodig om meer water af te kunnen voeren. Maar wel zo efficiënt mogelijk en dus volgens het principe 'spuien als het kan, pompen als het moet'. Dus ook alleen stroom gebruiken als het moet. Daarbij heeft Rijkswaterstaat sinds vorig jaar de opgave om 'energie neutraal' te werk te gaan. Niet afwentelen op anderen en ook niet naar andere locaties. Zo komen wij uit op een locatie bij Den Oever, Breezanddijk en Zurich.

De stakeholders vragen om andere locaties te bekijken, ook al liggen die iets verder weg. Als kansrijk wordt genoemd de strook langs het IJsselmeer naar het zuiden: tussen de Noorderdijkweg en het talud naar het IJsselmeer. Daar woont niemand – zonnevelden zijn daar geen mens tot last.

2. Lucht en geluid

De vorige bijeenkomst waren vragen gesteld over de gevolgen van het kappen van bomen voor geluidsoverlast en luchtvervuiling voor de bewoners. Het onderzoek ging tot nu toe wel over natuur maar niet over de mensen. Gerbrand Naeff zegt dat het goed is dat de bewoners aandacht voor hun gezondheid en leefomstandigheden hebben gevraagd. Rijkswaterstaat heeft onderzoek laten uitvoeren door Movares. Er is al een resultaat. De slotsom is dat er geen negatieve invloed is van het kappen van bomen. Dat is niet berekend met een model, want die bestaan niet voor het bepalen van het effect van bos / bomen. Wel is er onderzoek beschikbaar waarmee een betrouwbare kwalitatieve uitspraak mogelijk is. Voor fijn stof is de achtergrondconcentratie voor het grotere fijn stof (PM10) en voor de hele kleine deeltjes (PM2,5) ver onder de norm. De lucht is dus heel schoon. Het aandeel van het wegverkeer (A7) is in vergelijking met de achtergrondconcentratie bijzonder klein. Dan maakt het voor de concentraties al helemaal niet uit of er wel of geen bosjes staan. Door de A7 is het geluidniveau wel hoog. Het maakt volgens Movares echter niet uit of er bos is, uit onderzoek is bekend dat dat het geluid niet tegenhoudt. Wel is bekend dat wat je ziet, ook meer geluid lijkt te maken. Dus als de A7 zichtbaar is, wordt vaak meer geluid ervaren, dan bij een snelweg die achter bosjes verborgen is.

De conclusie over het geluid komt niet overeen met de beleving van de bewoners. Een voorbeeld is een coniferenheg. Als je op een ladder de heg knipt – en er dus boven uitkomt, is de geluidervaring veel groter dan achter de heg. Ook wordt in de winter (geen bladeren) meer geluid ervaren dan 's zomers. Deze reactie zal aan Movares worden doorgegeven en worden meegenomen in het onderzoek. Zij zullen hun rapportje vervolgens afronden en het zal dan worden rondgestuurd.

3. Natuur

Patrick Bakelaar geeft de stand van zaken over het lopende ecologische onderzoek. Dat is nog niet klaar, wel zijn er eerste resultaten. Eerder is een buizerdhorst aangetroffen. Die blijkt nu leeg te zijn en te klein om in gebruik te nemen. Wel foerageert de buizerd in een heel ruim gebied. De kolonie met de blauwe reiger is veel kleiner en zit in een beperkter gebied, dan eerder was gemeld. Vooral van belang zijn de trekroutes en de verblijfplaatsen van tal van vleermuizen. Daar zal goed voor moeten worden gezorgd, of ter plekke of door alternatieven aan te bieden. Een tweede inspectiemoment eind juli moet deze bevindingen bevestigen en preciezer maken. Na die tijd zal een rapport worden rondgestuurd.

Gevraagd wordt of de plaatsing van windmolens nog effect kan hebben op de huidige leefgebieden van vogels en vleermuizen en bij verplaatsing naar alternatieve leefgebieden. Patrick zegt dat hij deze 'cumulatie' van effecten mee zal nemen in zijn onderzoek. Verder wordt naar voren gebracht dat een moeilijk punt is dat meer duurzaamheid (zonnepanelen) ten koste lijkt te gaan van bosjes en natuur. Sommige bewoners vinden het lastig om deze twee doelen, die ze allebei een warm hart toedragen, tegen elkaar af te wegen.

4. Ruimtelijke inpassing

Over de ruimtelijke inpassing zijn de vorige bijeenkomst veel vragen gesteld en opmerkingen gemaakt. Het zicht vanaf de woningen aan de Sluismeester de Visserstraat op de A7, de afscherming van het recreatiestrandje en de camperplaats zijn belangrijke punten. Ook is geen rekening gehouden met de calamiteitendoorsteek (kruislingse verbinding tussen de rijbanen) vlak bij de toerit

van de Afsluitdijk. Dit laatste punt is tot teleurstelling van een van de bewoners niet nader uitgezocht. Wel is het signaal opgepikt en zal in het plan worden opgenomen bij het uitwerken van een ontwerp van zonnevelden een doorsteek moet blijven bestaan.

Martijn Noordermeer legt uit dat de Afsluitdijk vanaf de A7 heel abrupt en laat zichtbaar wordt. Al in het Masterplan Beeldkwaliteit Afsluitdijk is de visie van een open zicht vanaf de A7 op de Afsluitdijk opgenomen. Bij het maken van een ruimtelijk ontwerp is op deze visie doorgegaan. Daarbij zijn de panelen vooral gedacht op de taluds en als begeleiding van de weg. Dan wordt er inderdaad bos gekapt. De bewoners wijzen op de kaart aan waardoor het zicht op de A7 zal toenemen bij het kappen van bomen. Opgemerkt wordt ook dat panelen in de lange westelijke strook vanaf de verkeersknoop naar het zuiden 'geen gezicht' is. Anderen hebben tegen deze strook geen bezwaar.

5. Aangepast ontwerp

Martijn schetst de contouren van een aangepast ontwerp waarin ruimte voor zon wordt gevonden, rekening houdend met de belangen van bewoners, recreanten, natuur en waarin ook het zicht vanaf de A7 op de voorhaven wordt verruimd. Zonnepanelen passen dan in de vier oksels van de verkeersknoop – waarbij de mogelijkheden nog wel afhangen van de aanwezigheid van vleermuizen en de mogelijkheden om vervangende nestruimte te realiseren. Verplaatsen van hun verblijfplaatsen is een optie. Door op het tracé van de oude zeedijk beplanting met bomen te handhaven wordt het zicht van de bewoners van de Sluismeester de Visserstraat op de A7 afgeschermd, wordt het recreatieve gebied (strandje, camperplaats en de recreatief veel gebruikte weg langs de Zuiderhaven) beter beschermt, zodat het gevoel blijft dat je langs een beplanting rijdt en verblijft. Ook blijft de trekroute van de vleermuizen gehandhaafd. Door op enkele plekken 'gaten' in de beplantingsstrook te maken wordt toch het zicht vanaf de A7 op de voorhaven versterkt. E.e.a. vergt wel dat de juiste locaties worden gekozen voor (gaten in de) beplanting. Martijn Noordermeer zal zowel bij de bewoners aan de Sluismeester de Visserstraat als bij de woonboot op bezoek gaan om tot een precieze inpassing te komen.

Enkele bewoners dringen aan op onderzoek van een alternatieve locatie langs het IJsselmeer. Rijkswaterstaat zegt toe de mogelijkheden daarvan te onderzoeken en daarover te rapporteren. Deze bewoners geven de voorkeur aan een alternatief boven het geschetste plan.

Veel van de omwonenden kunnen zich, als er geen alternatieve locatie beschikbaar blijkt te zijn, vinden in de hiervoor beschreven schets. Die schets (zie bijlage 2) biedt een goed uitgangspunt voor precieze invulling en uitwerking. Bij het ontwerp worden nog de volgende punten opgemerkt:

- Aandachtspunt is dat het zicht op de Afsluitdijk de verkeersdeelnemers niet te veel afleidt. Check of ook vanuit verkeersveiligheid een goed ontwerp ontstaat.
- De stabiliteit van het talud in de zuidpunt is niet hoog. Kunnen hier panelen op?
- Het moet geen glimmend glaspaleis worden: schrijf een matte uitvoering voor.
- Het groen moet doorlopen tot in de zuidpunt (vanwege de woonomgeving van de woonboot)
- Deze oplossing moet de aanwezig natuurwaarden niet aantasten; waar dat wel het geval is, moeten wel goede alternatieven worden opgenomen.

6. Volgende stappen

Gerbrand Naeff legt uit dat Rijkswaterstaat halverwege september het ontwerpplan ter inzage wil leggen. Voor die tijd zal Rijkswaterstaat nog wel een aantal acties uitvoeren.

- 1) Onderzoek naar geluid en fijnstof: Aan Movares meegeven dat bos in de beleving van de bewoners wel effect heeft op het geluidniveau. Het afgeronde rapport wordt toegestuurd.
- 2) Onderzoek over natuur wordt na afronding toegestuurd (vermoedelijk begin augustus)
- 3) Gedetailleerd in beeld brengen van de zichtsituatie vanuit in elk geval Sluismeester de Visserstraat en de woonboot. Bezoek ter plekke in overleg met de bewoners.
- 4) Plan verder uitwerken en voor een check toesturen aan de bewoners
- 5) Overleg Hoogheemraadschap over alternatieve locatie tussen Noorderdijkweg en het water

Als iemand een vraag of opmerking heeft neem dan ook zelf contact op, bijvoorbeeld via afsluitdijk@rws.nl. Het verslag van de bijeenkomst wordt rondgestuurd.

Terugkijkend op de bijeenkomst spreekt iedereen zich positief uit. Het was een goed en opbouwend gesprek waarin alle punten goed aan bod konden komen.

Bijlage 1: Lijst met aanwezigen

Bijeenkomst plan duurzame energie Afsluitdijk – 20 juni 2016 - Den Oever

Naam	Adres
Jan Zomerdijk	Den Oever
A. Ernens	Slu. Ade Visserstr 2
MA Ansink	Slu. Ade Visserstr 4
W Limburg	slu. Ade Visserstr 12
E. Wesseling	Ade Visserstraat 12
Geraud Ernens	A de Visserstr 2
Fenna Poog	Stromteleweg 2
Jan Poog	Adevisserstra 14
Arentje Poog	"
Marco Kerrens	geen. Hk

Bijlage 2: kaartbeeld totaalontwerp

